

16. august 2006

Jacob Hviid Hornnes, Anne Christensen og Ulrik Hesse

Arbejdsnotat

Metode- og materialeafsnit til Sundhedsprofil for Gribskov
Kommune

1. Materiale og metode

1.1 Indsamling af data

Data er indsamlet blandt et udsnit af alle borgere på 16 år eller derover, der ikke er beskyttet imod forskerhenvendelser som var bosiddende i hhv. Helsingør og Græsted-Gilleleje Kommune pr. 1. april 2006. Stikprøven var på 3000 borgere, 1500 i hver af de to kommuner. Alle 3000 borgere, på nær en, der var flyttet ud af Helsingør Kommune, fik tilsendt et spørgeskema. Efterfølgende blev der sendt to rykkerbreve til de borgere, der ikke havde returneret spørgeskemaet. I rykkerbrevene blev vigtigheden af undersøgelsen understreget, og der blev høfligt opfordret til at besvare og returnere skemaet. Med den anden skrivelse fulgte desuden et nyt spørgeskema. Dataindsamlingen forløb over 6 uger startende d. 20. april 2006. I alt 1945 borgere har returneret spørgeskemaet, hvilket giver en opnåelse på 64,8 %. Fra Græsted-Gilleleje Kommune har 948 borgere (63,2 %) returneret skemaet. Tilsvarende har 997 (66,5 %) af borgerne fra Helsingør Kommune returneret skemaet.

1.2 Bortfald og repræsentativitet

Ved bortfald forstås, at personer der er udtrukket til stikprøven, af forskellige årsager ikke deltager i undersøgelsen (fx er personen for syg, er ude at rejse eller ikke ønsker at medvirke i undersøgelsen). Det er afgørende for generaliserbarheden af data at bortfaldet ikke adskiller sig væsentligt fra respondenterne, og tilsvarende at stikprøven er repræsentativ for den population, den er udtaget fra.

Som det fremgår af nedenstående tabel 1.1, er der for begge kommuner overvejende overensstemmelse mellem populationen, stikprøven og respondenterne.

Ligeledes er det af betydning for generaliserbarheden at bortfaldet fordeler sig jævnt, således at det er nogenlunde lige stort for alle grupper. Som det fremgår af tabel 1.2, lader dette ikke til at være tilfældet. Bortfaldet er nogenlunde lige stort i begge kommuner. Generelt er bortfaldet større blandt mændene end blandt kvinderne. I begge kommuner er bortfaldet blandt mændene størst blandt de yngre og aftager i takt med stigende alder.

Blandt kvinderne i Græsted-Gilleleje falder bortfaldet med stigende alder, men bortfaldet er mindre end blandt mændene. Blandt kvinderne i Helsingør er bortfaldet fordelt jævnt over de forskellige aldersgrupper, men er dog mindst blandt den ældste gruppe.

Således kan kvinder og ældre være overrepræsenteret blandt respondenterne.

Tabel 1.1 Køns- og aldersfordeling i de to kommuner sammenlignet med stikprøverne og

respondenterne¹

Græsted-Gilleleje Kommune		Indbyggere		Stikprøve		Respondenter	
		Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Mænd	16-24	845	5,0	77	5,1	27	2,8
	25-44	2525	15,1	193	12,9	96	10,1
	45-64	3336	19,9	321	21,4	192	20,3
	65+	1659	9,9	168	11,2	121	12,8
I alt		8365	50,0	759	50,6	436	46,0
Kvinder	16-24	724	4,3	49	3,3	27	2,8
	25-44	2526	15,1	187	12,5	125	13,2
	45-64	3312	19,8	323	21,5	225	23,7
	65+	1813	10,8	182	12,1	135	14,2
I alt		8375	50,0	741	49,4	512	54,0
I alt		16740	100,0	1500	100,0	948	100,0

Helsingør Kommune		Indbyggere		Stikprøve		Respondenter	
		Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Mænd	16-24	761	5,0	74	4,9	27	2,7
	25-44	2484	16,3	217	14,5	104	10,4
	45-64	2940	19,3	296	19,7	196	19,7
	65+	1356	8,9	135	9,0	101	10,1
I alt		7541	49,4	722	48,2	428	42,9
Kvinder	16-24	651	4,3	61	4,1	44	4,4
	25-44	2567	16,8	241	16,1	164	16,4
	45-64	2971	19,5	312	20,8	236	23,7
	65+	1540	10,1	163	10,9	125	12,5
I alt		7729	50,6	777	51,8	569	57,1
I alt		15270	100,0	1499	100,0	997	100,0

Tabel 1.2 Køns- og aldersfordeling i hhv. stikprøve og bortfald i de to kommuner

		Græsted-Gilleleje			Helsingør		
		Stikprøve	Bortfald		Stikprøve	Bortfald	
		Antal	Antal	Procent	Antal	Antal	Procent
Mænd	16-24	77	50	64,9	74	47	63,5
	25-44	193	97	50,3	217	113	52,1
	45-64	321	129	40,2	296	100	33,8
	65+	168	47	28,0	135	34	25,2
I alt		759	323	42,6	722	294	40,7
Kvinder	16-24	49	22	44,9	61	17	27,9
	25-44	187	62	33,2	241	77	32,0
	45-64	323	98	30,3	312	76	24,4
	65+	182	47	25,8	163	38	23,3
I alt		741	229	30,9	777	208	26,8
I alt		1500	552	36,8	1499	502	33,5

¹ Antallet af udtrukne borgere i Helsingør er 1499, eftersom en af borgerne var flyttet til en anden kommune.

1.3 Sociodemografisk beskrivelse af populationen

For at få et mere overordnet billede af populationerne i de to kommuner sammenlignes deres køns- og aldersmæssige sammensætning med hhv. Region Hovedstaden og Danmark som helhed. Derudover sammenlignes de to kommuner med hinanden ift. sammensætningen af køn, alder, erhvervsuddannelse, samlivsstatus og erhvervsmæssig status. Nedenstående tabeller 1.3, 1.4 og 1.5 sammenligner køns- og aldersfordelingen i de to kommuner med hhv. den nye Gribskov Kommune, Region Hovedstaden og Danmark som helhed. Der er i de to kommuner færre yngre mænd, og tilsvarende flere ældre og midaldrende mænd sammenlignet med Region Hovedstaden og Danmark som helhed. Blandt kvinderne er der færre i aldersgruppen 25-44 år og tilsvarende flere blandt de 45-64 årige². Mellem de to kommuner er der ikke store forskelle, hvilket afspejles ved, at de begge to i høj grad ligner den nye Gribskov Kommune, der derfor adskiller sig på samme måde fra Region Hovedstaden og Danmark.

Tabel 1.3 Aldersfordeling blandt mænd i hhv. Græsted-Gilleleje, Helsingør, Region hovedstaden og Danmark

	Mænd			Region	
	Græsted-Gilleleje	Helsingør	Gribskov	Hovedstaden	Danmark
16-24	5,0	5,0	5,0	6,0	6,3
25-44	15,1	16,3	15,6	19,4	17,8
45-64	19,9	19,3	19,6	15,5	16,8
65+	9,9	8,9	9,4	7,3	8,1
I alt	50,0	49,4	49,7	48,2	49,1
Personer i alt	8365	7541	15906	638760	2131069

Tabel 1.4 Aldersfordeling blandt kvinder i hhv. Græsted-Gilleleje, Helsingør, Region hovedstaden og Danmark

	Kvinder			Region	
	Græsted-Gilleleje	Helsingør	Gribskov	Hovedstaden	Danmark
16-24	4,3	4,3	4,3	6,2	6,1
25-44	15,1	16,8	15,9	19,2	17,4
45-64	19,8	19,5	19,6	15,7	16,6
65+	10,8	10,1	10,5	10,6	10,8
I alt	50,0	50,6	50,3	51,8	50,9
Personer i alt	8375	7729	16104	685268	2213577

² Tabellerne er lavet på baggrund af tal fra Danmarks Statistik og er gældende for 1. januar 2006. www.statistikbanken.dk

Tabel 1.5 Aldersfordeling i hhv. Græsted-Gilleleje, Helsinge, Region hovedstaden og Danmark

I alt	Region				
	Græsted-Gilleleje	Helsinge	Gribskov	Hovedstaden	Danmark
16-24	9,4	9,2	9,3	12,2	12,4
25-44	30,2	33,1	31,6	38,7	35,3
45-64	39,7	38,7	39,2	31,2	33,4
65+	20,7	19,0	19,9	17,9	18,9
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Personer i alt	15270	15270	32010	1324028	4344646

Som det fremgår af tabel 1.6, ligner de to kommuner meget hinanden i forhold til hhv. samlivsstatus, uddannelse og erhvervmæssig status. Ca. 60 % er gift, ca. 10 % lever i papirløst samliv og ca. 22 % er enlige. Uddannelsesmæssigt minder de også om hinanden. Den største forskel ses ved andelen, der har gennemført 15 års uddannelse eller mere. Andelen er i Græsted-Gilleleje 16,6 % og i Helsinge 20,7 %. I begge kommuner er ca. 60 % erhvervsaktive.

Tabel 1.6 Ægteskabelig stand, kombineret skole- og erhvervsuddannelse og erhvervmæssig status. I procent

		Græsted-Gilleleje	Helsinge	Gribskov
Ægteskabelig stand	Gift	59,8	63,4	61,7
	Samlevende	13,2	10,6	11,9
	Enlig, separeret, skilt	6,2	6,3	6,3
	Enlig, enke (-mand)	7,5	5,4	6,4
	Ugift	10,3	9,3	9,8
	Uoplyst	3,0	4,9	4,0
	I alt	100	100	100
Kombineret skole- og erhvervsuddannelse	<10 år	14,6	13,1	13,8
	10 år	7,6	5,3	6,4
	11-12 år	19,6	22,1	20,9
	13-14 år	26,4	24,0	25,1
	15+ år	16,6	20,7	18,7
	Skoleelev	1,8	2,7	2,3
	Anden skole	4,4	4,9	4,7
	Uoplyst	9,1	7,2	8,1
I alt	100	100	100,0	
Erhvervmæssig status	Erhvervsaktiv	58,7	61,5	60,1
	Ikke erhvervsaktiv	39,6	35,2	37,3
	Uoplyst	1,8	3,3	2,6
	I alt	100	100	100,0
Antal personer		948	997	1945

1.4 Vægte

For at tage højde for, at de to kommuner ikke er lige store, er der konstrueret en vægtvariabel, (i datasættet hedder den weight). Denne vægt har værdien 1,0459 for borgere i Græsted-Gilleleje og værdien 0,9541 for borgere i Helsingør. Vægten er konstrueret ud fra følgende formel:

$$weight_1 = \frac{\frac{1}{sshkom_1}}{\left(\frac{1}{sshkom_1} + \frac{1}{sshkom_2}\right)/2},$$

hvor $sshkom_1$ er udtrækssandsynligheden for den kommune vægten udregnes for, og $sshkom_2$ er udtrækssandsynligheden for den anden kommune. Når vægten anvendes vil borgere i Græsted-Gilleleje således veje tungere svarende til deres større andel i den nye Gribskov Kommune.

Tabel 1.7 viser en frekvenskørsel for variabel 15, der angiver, hvorvidt borgerne føler sig stressede i hverdagen - henholdsvis med og uden vægt. Som det fremgår, er der ikke stor forskel på andelene. Således er der blot to grupper, hvis værdi bliver forrykket med 0,1 procent, hvilket afspejler, at der ikke er den store forskel på antallet af borgere i de to kommuner. De vægtede absolutte tal får decimaler, og summen af dem afviger fra det reelle antal af respondenter. Vægten skal bruges, når der laves analyser på den nye Gribskov Kommune, og der derfor er grund til, at tage højde for befolkningsforskelle på de to gamle kommuner. Analyseres der på de enkelte kommuner hver for sig, eller er formålet at sammenligne de to gamle kommuner, skal vægten ikke anvendes.

Tabel 1.7 Variabel 15, hhv. med og uden vægt

	Var 15 Føler du dig stresset i dagligdagen			
	Uden vægt		Med vægt	
	Antal	I procent	Antal	I procent
Ja, ofte	204	10,5	203,9	10,5
Ja, af og til	882	45,4	880,4	45,3
Nej/næsten aldrig	771	39,6	770,35	39,7
Ved ikke	47	2,4	47,35	2,4
Uoplyst	41	2,1	40,55	2,1
I alt	1945	100,0	1942,55	100,0

2 Beskrivelse af data

Datasættet er lavet som et standard SPSS-datasæt. Variablene er nummereret fortløbende med navnene v6—v318. Undtaget herfra er en række variable vi har konstrueret, hvor variablene har navne, der afspejler, det de repræsenterer. De fleste variable er lukkede spørgsmål med en række forud definerede svarkategorier, der hver har en talværdi. Til disse variable er der lavet value labels til talværdierne. Derudover er der en række tekststreng, hvor respondenterne selv kan skrive deres svar. Generelt er der labels til alle variable, der forklarer hvad variablen dækker. Undtaget er de variable, vi efterfølgende har konstrueret og en række variable i slutningen af data. En af disse sidste variable er en kategorivariabel, der angiver hvorvidt respondenterne har haft nogle tilføjelser. Resten er tekststreng omkring uddannelse, erhverv og respondentens eventuelle tilføjelser.

Variablene har de traditionelle missingværdier for SPSS. 8 er ved ikke, 9 er uoplyst, 10 er irrelevant, og for variable hvor disse tal indgår i svarkategorierne hhv. 88, 99 og 100 (alternativt 888,999,1000).

Følgende variable er tilføjet af SIF:

Alder: beregnet alder pr. 20-04-2006.

Alder4: alder inddelt i 4 intervaller.

Bort: om spørgeskemaet er besvaret eller ej.

Civ: civilstand

Eudkod: Grupperinger foretaget ud fra de erhvervsuddannelser respondenterne har angivet.

Gender: Køn fra cpr.-registeret

Isced: Kombineret skole- og erhvervsuddannelse

Kom: hvilken kommune respondenterne tilhører.

Postnr: respondenternes postnr

Postdist: respondenternes postdistrikt

Weight: En vægtvariabel.